

LMO, Søften 19. maj 2016

Arne Munk, SEGES Økologi

KICK OFF MØDE FOR EKSTERNE KONSULENTER

”STYRKET KONKURRENCEEVNE I ØKOLOGISK MÆLKEPRODUKTION – DEL II”

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

LDP 2020

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

STØTTET AF
mælkeafgiftsfonden

STØTTET AF
**fonden for
økologisk landbrug**

DAGSORDEN

1. Velkomst og introduktion
2. Analyse af de økologiske mælkeproducenters driftsregnskaber 2015 v/ Susanne Clausen
3. Kort opsamling – foreløbige resultater 2015 v/ Arne Munk
4. Siden sidst - hvad er der sket på vores bedrifter v/ deltagerne
5. Målsætninger, aktiviteter og leverancer 2016
  - a) AP 1-3 v/ Arne Munk
  - b) AP 4 v/ Finn Strudsholm
  - c) AP 5 v/ Inger Bertelsen og Sven Hermansen
6. Fraktilanalyser 2016 – indhold og tidsplan v/ William Schaar Andersen
7. Afholdelse af fire workshops for landmænd – hvem byder ind?
8. Opsummering af jeres leverancer i 2016 v/ Arne Munk
9. Praktiske oplysninger, fakturering mv.
10. Eventuelt

PROJEKTETS FOKUS

- Styrke bedriftens indtjening i nuværende rammer
- Få mere ud af rådgivningen
- Projektet gennemføres i 2015 og 2016 på 32 økologiske mælkebedrifter

FORBEDRINGER FUNDET PÅ DE 32 BEDRIFTER

- I projektet er der identificeret potentialer fra 5 øre til 57 øre i reduceret fremstillingspris pr. kg EKM
- De fleste vil kunne opnå nettoforbedringer på mellem 20-30 øre pr. kg EKM ved at arbejde målrettet med 2-3 indsatsområder

POTENTIALE FOR AT REDUCERE MÆLKENS FREMSTILLINGSPRIS – ØRE PR. KG EKM

Markudbytter	10-15 øre
Grovfoderkvalitet	5-10 øre
Maskinomkostninger	5-10 øre
"Management"	?-30 øre
Mælkeydelse	5-10 øre
Fodring	5-10 øre
Energiudnyttelse	5-10 øre
Antal kvier/kælvningsalder	5-10 øre

DAGSORDEN

1. Velkomst og introduktion
2. Analyse af de økologiske mælkeproducenters driftsregnskaber 2015 v/ Susanne Clausen
3. Kort opsamling – foreløbige resultater 2015 v/ Arne Munk
4. **Siden sidst - hvad er der sket på vores bedrifter v/ deltagerne**
5. Målsætninger, aktiviteter og leverancer 2016
  - a) AP 1-3 v/ Arne Munk
  - b) AP 4 v/ Finn Strudsholm
  - c) AP 5 v/ Inger Bertelsen og Sven Hermansen
6. Fraktilanalyser 2016 – indhold og tidsplan v/ William Schaar Andersen
7. Afholdelse af fire workshops for landmænd – hvem byder ind?
8. Opsummering af jeres leverancer i 2016 v/ Arne Munk
9. Praktiske oplysninger, fakturering mv.
10. Eventuelt

DAGSORDEN

1. Velkomst og introduktion
2. Analyse af de økologiske mælkeproducenters driftsregnskaber 2015 v/ Susanne Clausen
3. Kort opsamling – foreløbige resultater 2015 v/ Arne Munk
4. Siden sidst - hvad er der sket på vores bedrifter v/ deltagerne
5. **Målsætninger, aktiviteter og leverancer 2016**
  - a) AP 1-3 v/ Arne Munk
  - b) AP 4 v/ Finn Strudsholm
  - c) AP 5 v/ Inger Bertelsen og Sven Hermansen
6. Fraktilanalyser 2016 – indhold og tidsplan v/ William Schaar Andersen
7. Afholdelse af fire workshops for landmænd – hvem byder ind?
8. Opsummering af jeres leverancer i 2016 v/ Arne Munk
9. Praktiske oplysninger, fakturering mv.
10. Eventuelt

PROJEKTETS AKTIVITETER

- FOREGÅR I FEM ARBEJDSPAKKER

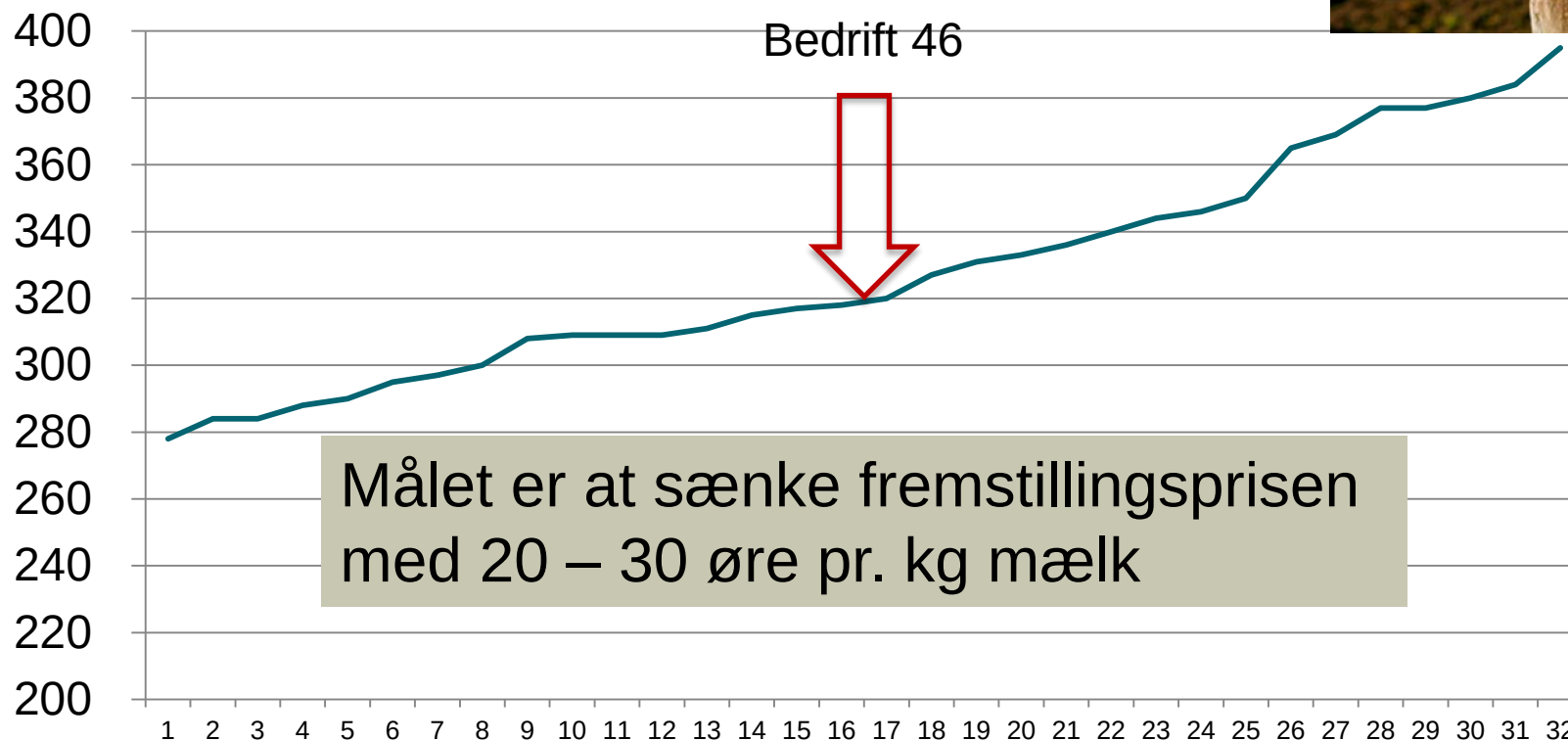
Arbejdspakker		Ressource- personer	Hvornår
1	Uddybende analyser på bedriftsniveau	WIS, SUC, <u>ARM</u> , KFJ, FNS, INB, DLBR m. fl.	Maj - august
2	Opgradering af de økologiske DLBR-konsulenters tværfaglige kompetencer (workshop)	WIS, SUC, <u>ARM</u> , KFJ, FNS, INB, DLBR m. fl.	Juli - September
3	Workshops for landmænd	WIS, <u>ARM</u> , KFJ, FNS, INB, DLBR m. fl.	Oktober - november
4	Højere mælkeydelse – optimalt foderniveau	<u>FNS</u> , KFJ, DLBR m. fl.	Maj 2015 – december 2016
5	Højere markudbytter – robuste sædskifter – jordforbedring	<u>INB</u> m. fl., DLBR m. fl.	Maj 2015 – oktober 2016

KORRIGERET FREMSTILLINGSPRIS PR. KG EKM PÅ DE 32 BEDRIFTER

Øre/kg EKM

HVAD GØR VI? VI SAMLER DINE DATA TIL UDVALGTE NØGLETAL OG BRUGER SAMMENLIGNINGSTAL

Mælkeproduktion	Stærk konkurrenceevne					Stort forbedringspotentiale			
Fraktil	5 %	10 %	25 %	33 %	50 %	67 %	75 %	90 %	95 %
Kg EKM leveret pr. årsko	10.157	9.962	9.688	9.461	8.863	8.506	8.331	8.042	7.338
DB, kr. pr. årsko	18.087	16.727	15,392	14.796	13.753	12.657	11.970	10.092	8.437
Årets resultat, kr. pr. årsko	5.250	4.498	2.330	1.752	781	-465	-910	-3.647	-4.302
Foderomkostninger, kr. pr. kg EKM	1,74	1,77	1,84	1,88	1,94	2,03	2,09	2,21	2,29
Fremstillingspris, kr. pr. kg EKM	2,85	2,99	3,17	3,20	3,30	3,41	3,50	3,82	3,87

Business Check Kvæg 2014
77 økologiske bedrifter

GROVFODER – SAMMENLIGNINGSTAL

Grovfoder	Stærk konkurrenceevne					Stort forbedringspotentiale			
Fraktil	5 %	10 %	25 %	33 %	50 %	67 %	75 %	90 %	95 %
Udbytte sædskiftegræs, FEN pr. ha	7.940	7.666	7.300	7.023	6.529	5.995	5.627	5.040	4.660
Stk. omkostninger, kr. pr. ha	593	636	888	943	1.089	1.326	1.471	1.663	1.820
Maskinomkost. inkl arbejde, kr. pr. ha	4.660	5.040	5.627	5.995	6.529	7.023	7.300	7.666	7.940
Fremstillingspris, kr. pr. FEN	1,08	1,14	1,35	1,38	1,52	1,65	1,76	1,94	2,09

= reduktion på 18 øre/kg EKM eller 250.000 kr. for en gns. bedrift

Business Check Kvæg 2014
73 økologiske bedrifter

VÆLG DINE NØGLETAL

Vigtige nøgletal

- Grovfoderudbytte
- Grovfoderkvalitet
- Maskinomkostninger
- Fremstillingspris grovfoder
- Kraftfoderforbrug pr. EKM
- Mælkeydelse
- Fremstillingspris mælk, kr. pr. EKM
- **Flere – hvilke er vigtigst for dig? – Tag stilling!**

KOMMER VI I MÅL MED DE 20 – 30 ØRE PR. KG MÆLK?

Nu er vi inde ved projektets nerve

Det gør vi i 2016:

Landmænd, involverede medarbejdere og rådgivere skal hver især besvare følgende spørgsmål:

- Hvorfor kommer vi i mål?
  - Nævn 2-3 faktorer
- Hvorfor ikke – hvor går det galt?
  - Nævn 2-3 faktorer
  - Hvad skal der til for at komme i mål?

OPGAVEBESKRIVELSE OG SKØNNET TIDSPLAN FOR EKSTERNE LEVERANDØRER, AP 1-3

	Pr. team (tværfagligt)		Periode 2016	Timer i alt
AP 1-3. Uddybende analyser på bedriftsniveau				
Deltagelse i workshop/kickoffmøde (4 timer) inkl. forberedelse	12		Maj	
Deltagelse i tværfaglig workshop inkl. forberedelse (5 timer)	15		Sep.	
Modtage opfølgningsbesøg fra SEGES	6		Okt	
Deltagelse i åbent hus-arrangement for landmænd	4		Okt/nov	
Af rapportere de samlede resultater til SEGES	5		Nov	
I alt	42			
	Pr. bedrift	Antal bedrifter 6		
Uddybende tværfaglige bedriftsspecifikke analyser på de udvalgte bedrifter	6	36	Maj/okt	
Besøg på de udvalgte bedrifter (2-3 rådgivere)	6	36	Maj/sep	
Beregne skønnede effekter og aftale implementering med landmanden	6	36	Maj/okt	
I alt	18	108		
Timer i alt				150

DAGSORDEN

1. Velkomst og introduktion
2. Analyse af de økologiske mælkeproducenters driftsregnskaber 2015 v/ Susanne Clausen
3. Kort opsamling – foreløbige resultater 2015 v/ Arne Munk
4. Siden sidst - hvad er der sket på vores bedrifter v/ deltagerne
5. Målsætninger, aktiviteter og leverancer 2016
  - a) AP 1-3 v/ Arne Munk
  - b) AP 4 v/ Finn Strudsholm
  - c) AP 5 v/ Inger Bertelsen og Sven Hermansen
6. **Fraktilanalyser 2016 – indhold og tidsplan v/ William Schaar Andersen**
7. Afholdelse af fire workshops for landmænd – hvem byder ind?
8. Opsummering af jeres leverancer i 2016 v/ Arne Munk
9. Praktiske oplysninger, fakturering mv.
10. Eventuelt

AP 4: HØJERE MÆLKEYDELSE – OPTIMALT FODERNIVEAU

- Aktiviteter:
  - På de medvirkende bedrifter gennemføres beregninger over optimalt foderniveau ved hjælp af et nyudviklet excelværktøj, samt DMS, som håndterer bedriftsspecifikke forudsætninger vedr. ydelsesniveau, foderkvalitet, foderpris m.v. Arbejdspakken analyserer desuden forbruget af indkøbt tilskudsfoder med hensyn til mængde og kvalitet.
  - Det sker på 20 af de 32 bedrifter

AP 5: HØJERE MARKUDBYTTER – ROBUSTE SÆDSKIFTER - JORDFORBEDRING

- Gennemgang af forventede udbytter, forudsætninger for disse, registreringsmuligheder og opnåede udbytte hos de deltagende landmænd
- Identifikation af udbyttebegrænsende faktorer – beskrivelse af hvordan eksisterende data og nye registreringer på bedriften kan være med til at klarlægge de udbyttebegrænsende faktorer
- Udarbejdelse af manual for en fokuseret indsats for at hæve udbytterne, og hvorledes udbyttefremgang skal registreres
- Vejledning i at lave markplots, som kan påvise om de identificerede tiltag medfører den forventede udbyttømæssige fremgang – afprøves på bedrifterne i 2016
- Aktiviteterne gennemføres på 20 af de 32 bedrifter.

OPGAVEBESKRIVELSE OG SKØNNET TIDSPLAN FOR EKSTERNE LEVERANDØRER, AP 4-5

	Pr. bedrift	Antal bedrifter 4		
AP 4. Højere mælkeydelse - optimalt foderniveau				
Beregning af økonomisk optimalt ydelses- og foderniveau	4	16	Jan/nov	
Implementering og opfølgning hos landmændene	1	4	Jan/nov	
Tværfaglig optimering mark, stald	3	12	Jan/aug	
I alt timer	8	32		32
AP 5: Højere markudbytter - robuste sædskifter - jordforbedring	Pr. bedrift	I alt		
Gennemgang af forventede udbytter, forudsætninger for disse og opnåede udbytte hos de deltagende landmænd	2	8	Jan/sep	
Identifikation af udbyttebegrænsende faktorer	3	12	Jan/sep	
Tværfaglig optimering mark, stald	3	12	Jan/aug	
I alt	8	32		32

DAGSORDEN

1. Velkomst og introduktion
2. Analyse af de økologiske mælkeproducenters driftsregnskaber 2015 v/ Susanne Clausen
3. Kort opsamling – foreløbige resultater 2015 v/ Arne Munk
4. Siden sidst - hvad er der sket på vores bedrifter v/ deltagerne
5. Målsætninger, aktiviteter og leverancer 2016
  - a) AP 1-3 v/ Arne Munk
  - b) AP 4 v/ Finn Strudsholm
  - c) AP 5 v/ Inger Bertelsen og Sven Hermansen
6. **Fraktilanalyser 2016 – indhold og tidsplan v/ William Schaar Andersen**
7. Afholdelse af fire workshops for landmænd – hvem byder ind?
8. Opsummering af jeres leverancer i 2016 v/ Arne Munk
9. Praktiske oplysninger, fakturering mv.
10. Eventuelt

DAGSORDEN

1. Velkomst og introduktion
2. Analyse af de økologiske mælkeproducenters driftsregnskaber 2015 v/ Susanne Clausen
3. Kort opsamling – foreløbige resultater 2015 v/ Arne Munk
4. Siden sidst - hvad er der sket på vores bedrifter v/ deltagerne
5. Målsætninger, aktiviteter og leverancer 2016
  - a) AP 1-3 v/ Arne Munk
  - b) AP 4 v/ Finn Strudsholm
  - c) AP 5 v/ Inger Bertelsen og Sven Hermansen
6. Fraktilanalyser 2016 – indhold og tidsplan v/ William Schaar Andersen
7. **Afholdelse af fire workshops for landmænd – hvem byder ind?**
8. **Opsummering af jeres leverancer i 2016 v/ Arne Munk**
9. **Praktiske oplysninger, fakturering mv.**
10. Eventuelt

AP 3: WORKSHOPS FOR LANDMÆND

- Der afholdes fire workshops, heraf en på Sjælland, eventuelt i forbindelse med et "åbent hus" arrangement hos en af de deltagende landmænd i hvert geografisk område.
- Tidsplan: De fire workshops afholdes i oktober/november 2016, så landmænd og rådgivere kan drage nytte af projektets resultater i planlægningen af bedriftens produktion og målsætning for 2017.

Hvem byder ind?

OPSUMMERING AF JERES AKTIVITETER OG LEVERANCER

1. Deltager i nærværende kickoff-møde
2. Laver uddybende analyser, besøger bedrifterne og udpeger potentielle indsatsområder
  - a) **Følger op på handlingsplaner fra 2015**
3. Beregner effekt på mælkens fremstillingspris af forbedringspotentialer
4. Præsenterer jeres analyser og de potentielle indsatsområder og effekter på en fælles workshop
5. Aftaler implementering/handlingsplaner med landmændene
  - a. Vi laver et opfølgningsbesøg hos jer
6. Medvirker i "åbent hus" arrangementer i oktober/november
7. **Afrapporterer de samlede resultater til os**
8. Deltager i - og er sparringspartner til - AP 4 og AP 5
  - a) **Afleverer dokumentation af beregninger mv. til os**

PRAKTISKE OPLYSNINGER - FAKTURERING

Modtager:

SEGES P/S
Att.: Arne Munk
Agro Food Park 15
8200 Aarhus N

dato

Faktura vedr. Styrket konkurrenceevne i økologisk mælkeproduktion – del II

[Indsæt tekst der beskriver den aftalte ydelse/leverance – brug teksten fra aktivitetsskemaet]

xx timer af 740,00 kr. ekskl. moms

kr. x.xxx,xx

Følgende skal også anføres på fakturaen:

Journal nr.: 15-0423216

Projekt nr.: 3692

DAGSORDEN

1. Velkomst og introduktion
2. Analyse af de økologiske mælkeproducenters driftsregnskaber 2015 v/ Susanne Clausen
3. Kort opsamling – foreløbige resultater 2015 v/ Arne Munk
4. Siden sidst - hvad er der sket på vores bedrifter v/ deltagerne
5. Målsætninger, aktiviteter og leverancer 2016
  - a) AP 1-3 v/ Arne Munk
  - b) AP 4 v/ Finn Strudsholm
  - c) AP 5 v/ Inger Bertelsen og Sven Hermansen
6. Fraktilanalyser 2016 – indhold og tidsplan v/ William Schaar Andersen
7. Afholdelse af fire workshops for landmænd – hvem byder ind?
8. Opsummering af jeres leverancer i 2016 v/ Arne Munk
9. Praktiske oplysninger, fakturering mv.
- 10. Eventuelt**